

Orkunýtni bygginga og bætt innivist

Notkun á hermihugbúnaði

Alma Dagbjört Ívarsdóttir
31.10.2023

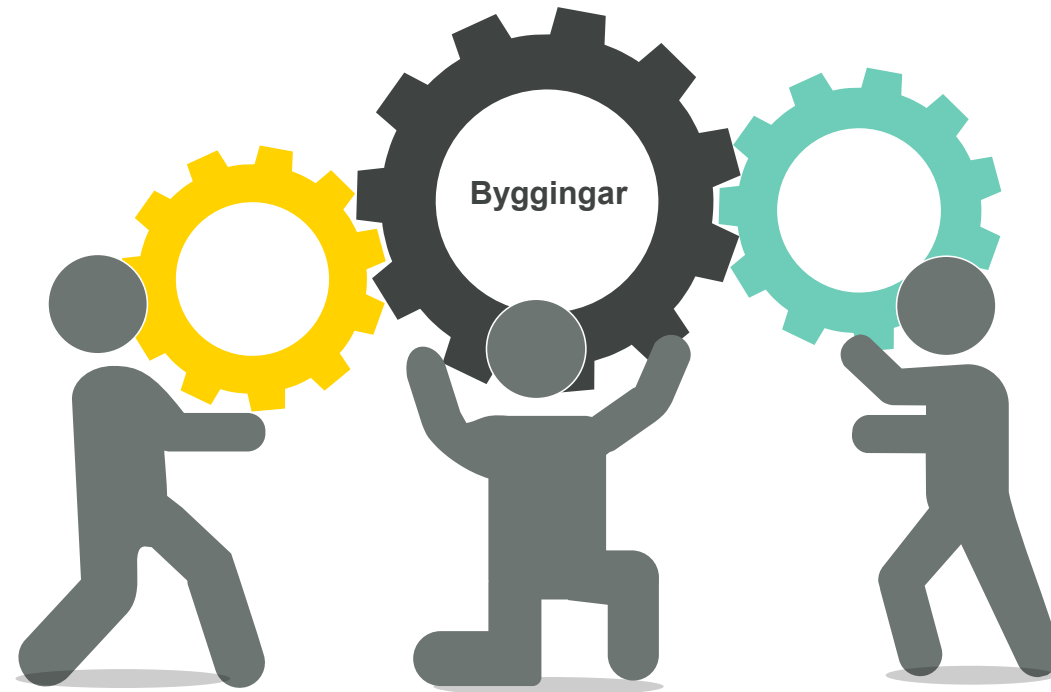

MANNVIT

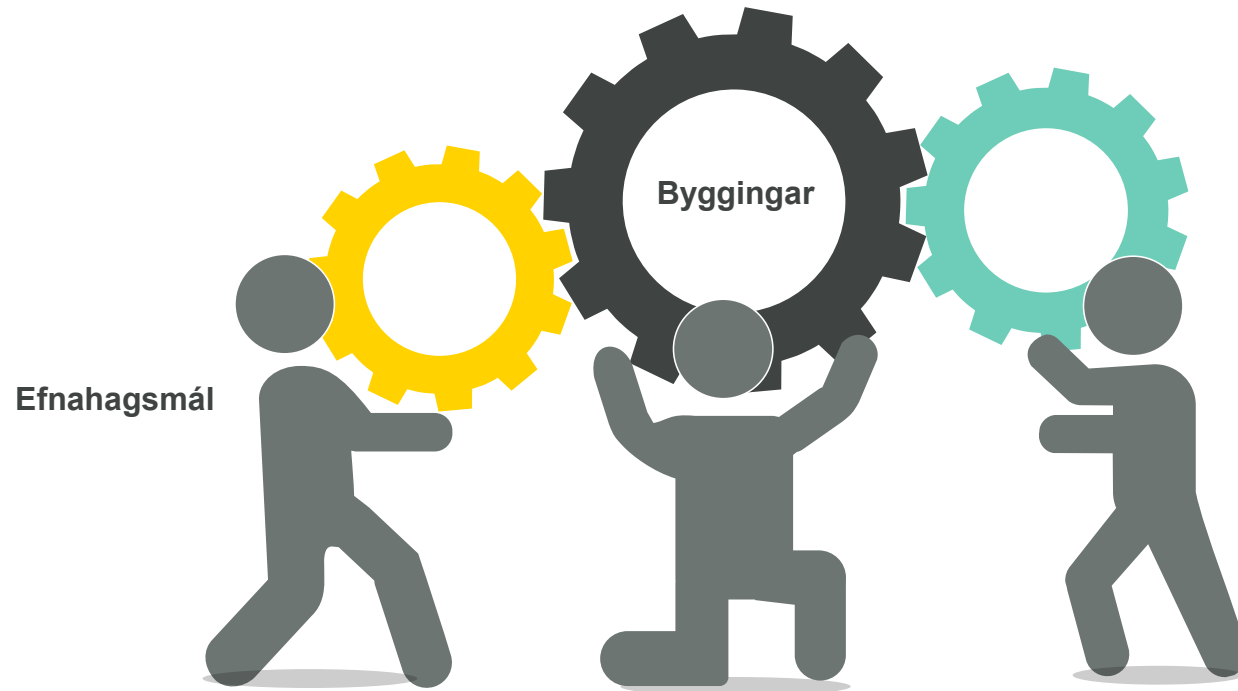

Við verjum um **90%** af ævi okkar innandyra

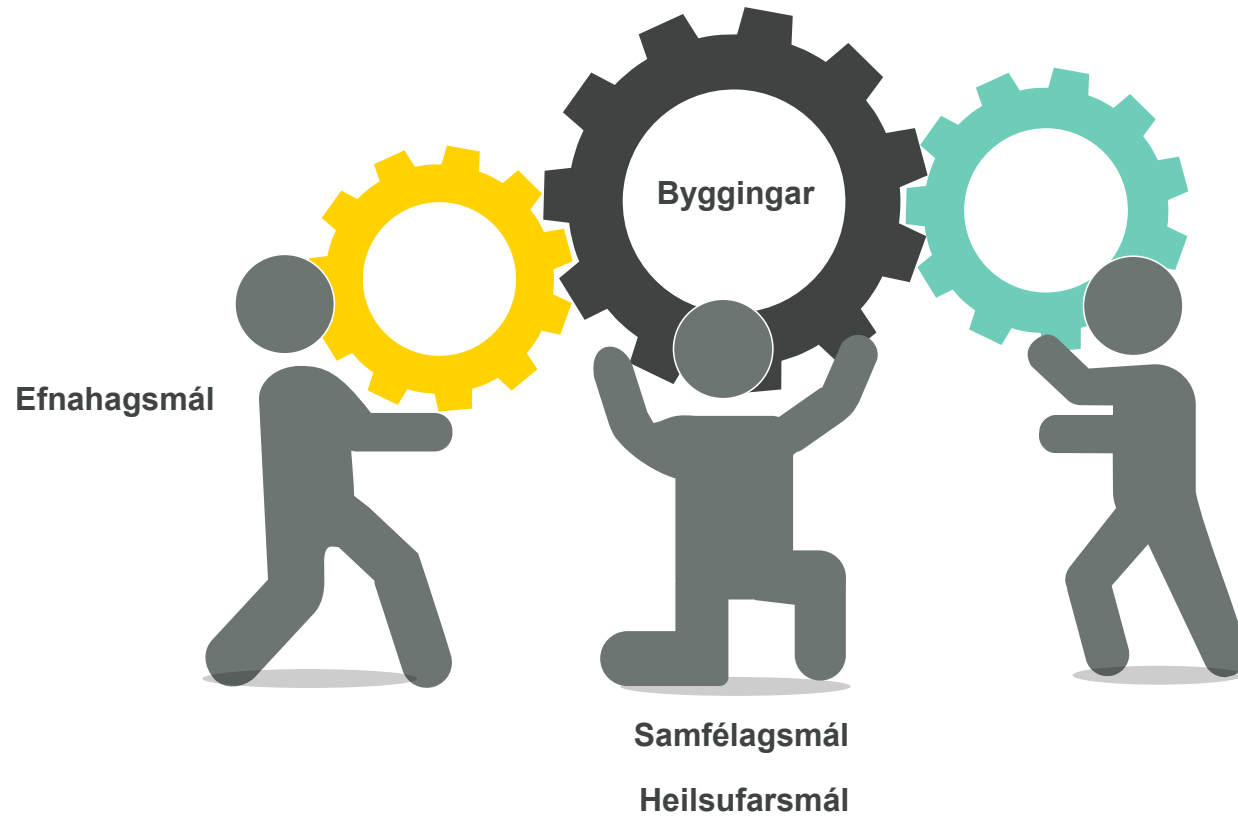
Bygginga- og mannvirkjagerð

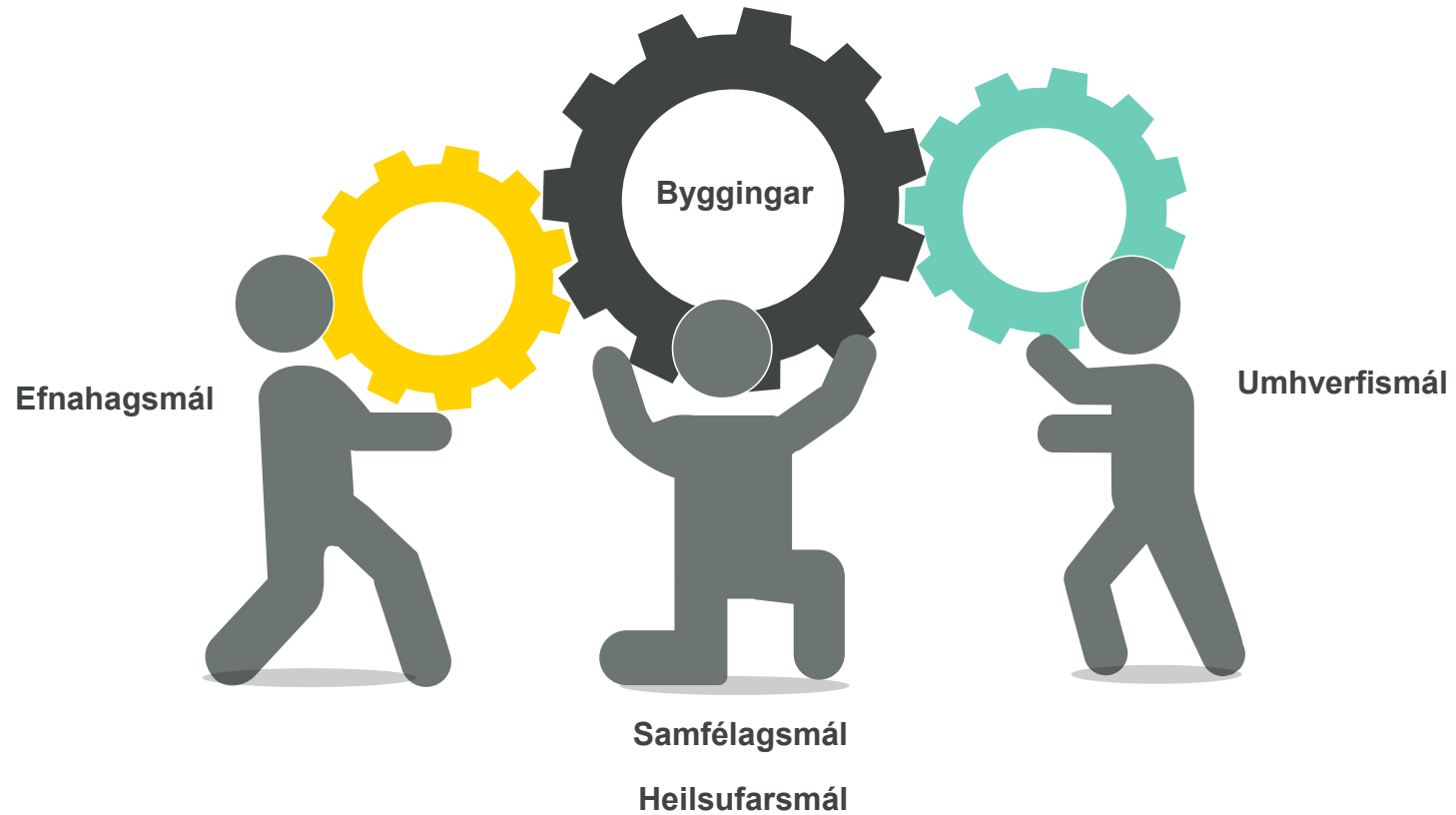
Bygginga- og mannvirkjagerð

Bygginga- og mannvirkjagerð

Bygginga- og mannvirkjagerð

Við byggjum byggingar fyrir fólk

Við byggjum byggingar fyrir fólk

Mikilvægt að lágmarka neikvæð umhverfisáhrif

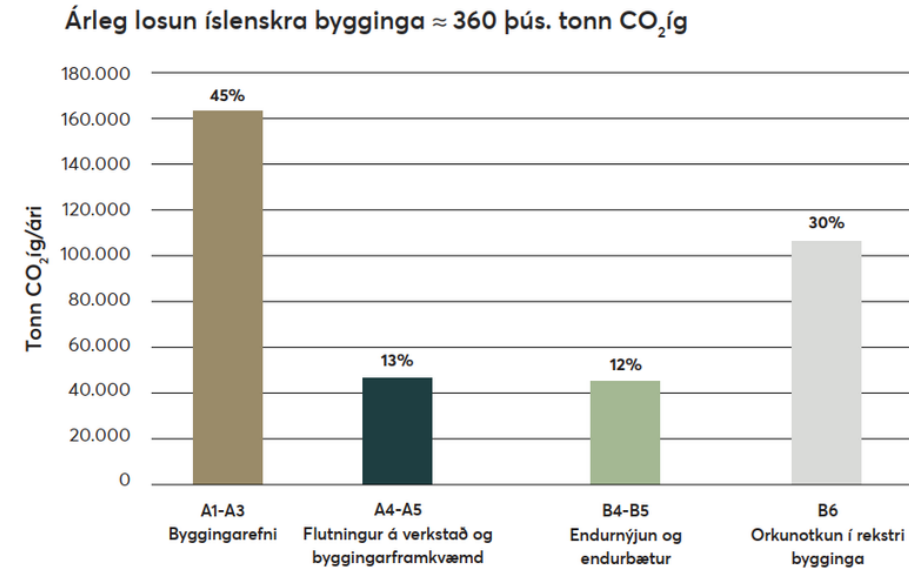
Lausnir á loftslagsvandnum liggja í byggingariðnaði

Kolefnislosun frá íslenskum byggingariðnaði

Áætlað er að mannvirkjageirinn sé ábyrgur fyrir um 40% af heildarkolefnislosun á heimsvísu.

- Talið er að um það bil 30% af heildarlosun frá byggingariðnaði á Íslandi á viðmiðunarári er vegna orkunotkunar í rekstri bygginga

Mynd 3: Árleg losun vegna nýbygginga og vegna viðhalds og rekstrarorku núverandi bygginga.

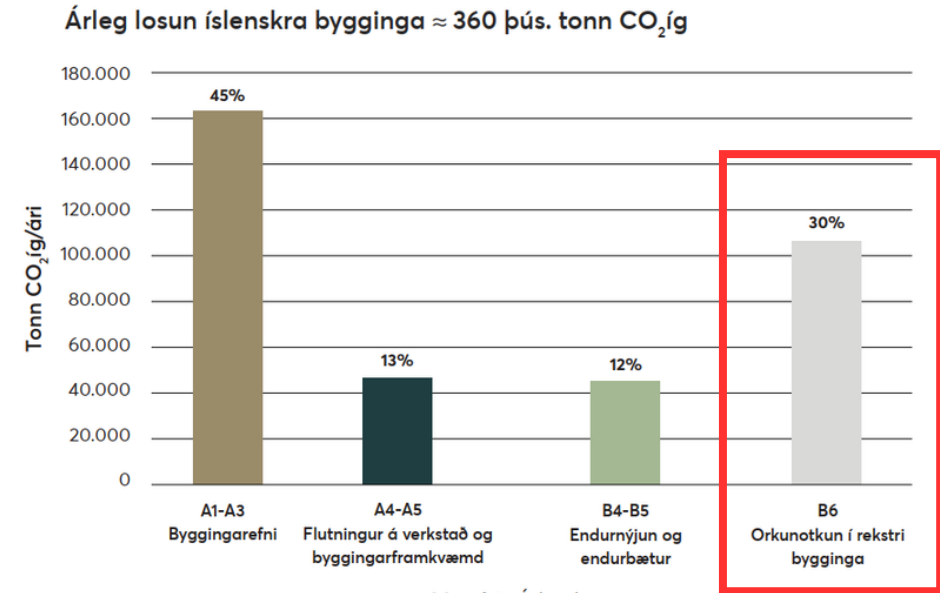
* Byggjum grænni framtíð, Vegvisir að vistvænni mannvirkjagerð 2030 I.hluti

Kolefnislosun frá íslenskum byggingariðnaði

Áætlað er að mannvirkjageirinn sé ábyrgur fyrir um 40% af heildarkolefnislosun á heimsvísu.

- Talið er að um það bil 30% af heildarlosun frá byggingariðnaði á Íslandi á viðmiðunarári er vegna orkunotkunar í rekstri bygginga

Mynd 3: Árleg losun vegna nýbygginga og vegna viðhalds og rekstrarorku núverandi bygginga.

* Byggjum grænni framtíð, Vegvisir að vistvænni mannvirkjagerð 2030 I.hluti

Hvar liggja okkar möguleikar á orkusparnaði í byggingum ?

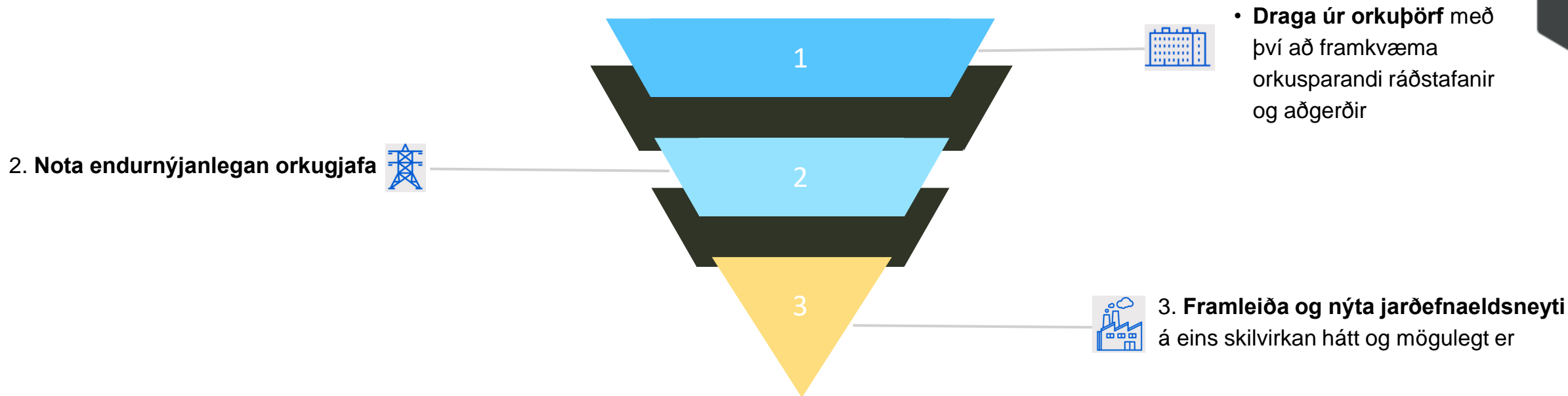

Sambætt orkuhönnun bygginga

Integrated energy design

Trias Energetica

Einfaldur leiðarvísir að orkusparandi byggingum í gegnum þrjú skref:

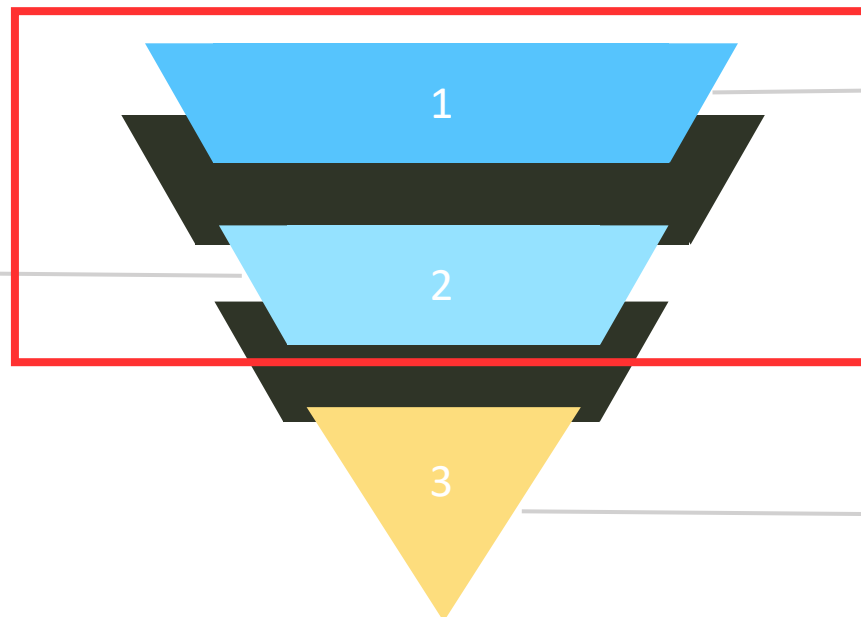
Sambætt orkuhönnun bygginga

Integrated energy design

Trias Energetica

Einfaldur leiðarvísir að orkusparandi byggingum í gegnum þrjú skref:

2. Notaðu endurnýjanlegan orkugjafa

- **Draga úr orkuþörf** með því að framkvæma orkusparandi ráðstafanir og aðgerðir

- 3. **Framleiða og nýta jarðefnaeldsneyti** á eins skilvirkan hátt og mögulegt er

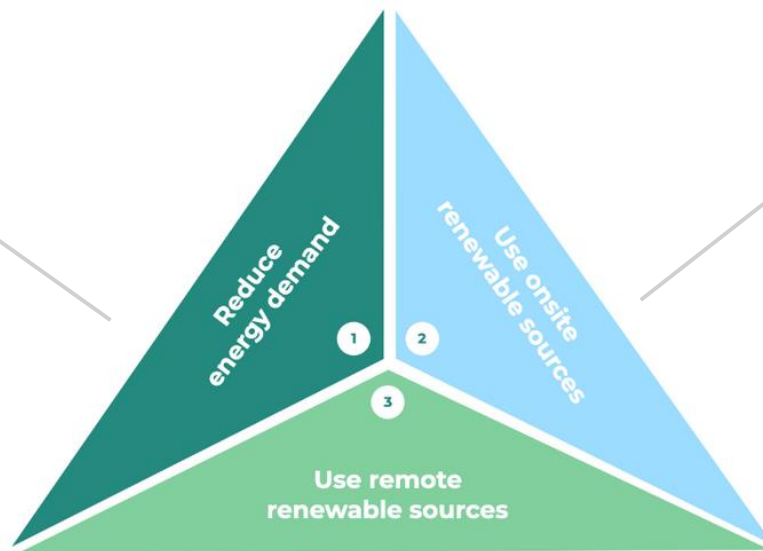
Sambætt orkuhönnun bygginga

Integrated energy design

Trias Energetica

Einfaldur leiðarvísir að orkusparandi byggingum í gegnum þrjú skref: **Uppfærður 2021**

- **Draga úr orkuþörf** með því að framkvæma orkusparandi ráðstafanir og aðgerðir

2. Notað endurnýjanlegan orkugjafa

- Á staðnum

3. Notað endurnýjanlegan orkugjafa

- Frá dreifikerfi

~~3. Framleiða og nýta jarðefnaeldsneyti á eins skilvirkan hátt og mögulegt er~~

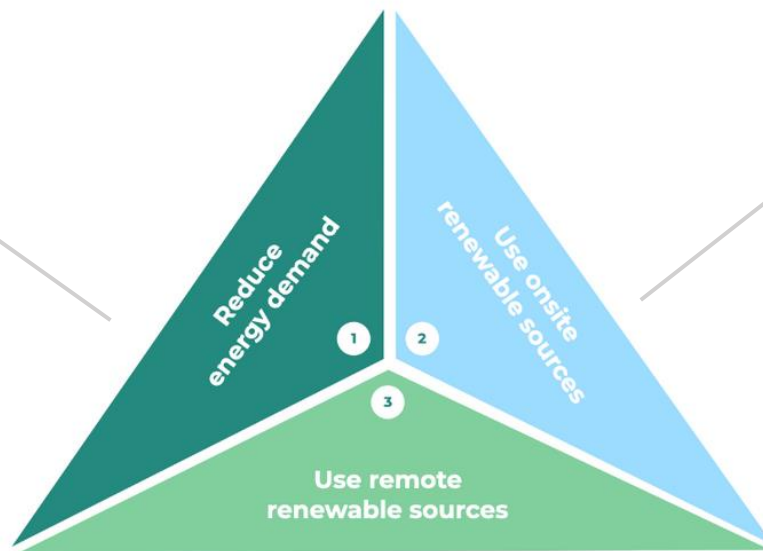
Sambætt orkuhönnun bygginga

Integrated energy design

Trias Energetica

Einfaldur leiðarvísir að orkusparandi byggingum í gegnum þrjú skref: **Uppfærður 2021**

- **Draga úr orkuþörf** með því að framkvæma orkusparandi ráðstafanir og aðgerðir

2. Notað endurnýjanlegan orkugjafa

- Á staðnum

3. Notað endurnýjanlegan orkugjafa

- Frá dreifikerfi

~~3. Framleiða og nýta jarðefnaeldsneyti á eins skilvirkan hátt og mögulegt er~~

1. Draga úr orkupörf bygginga

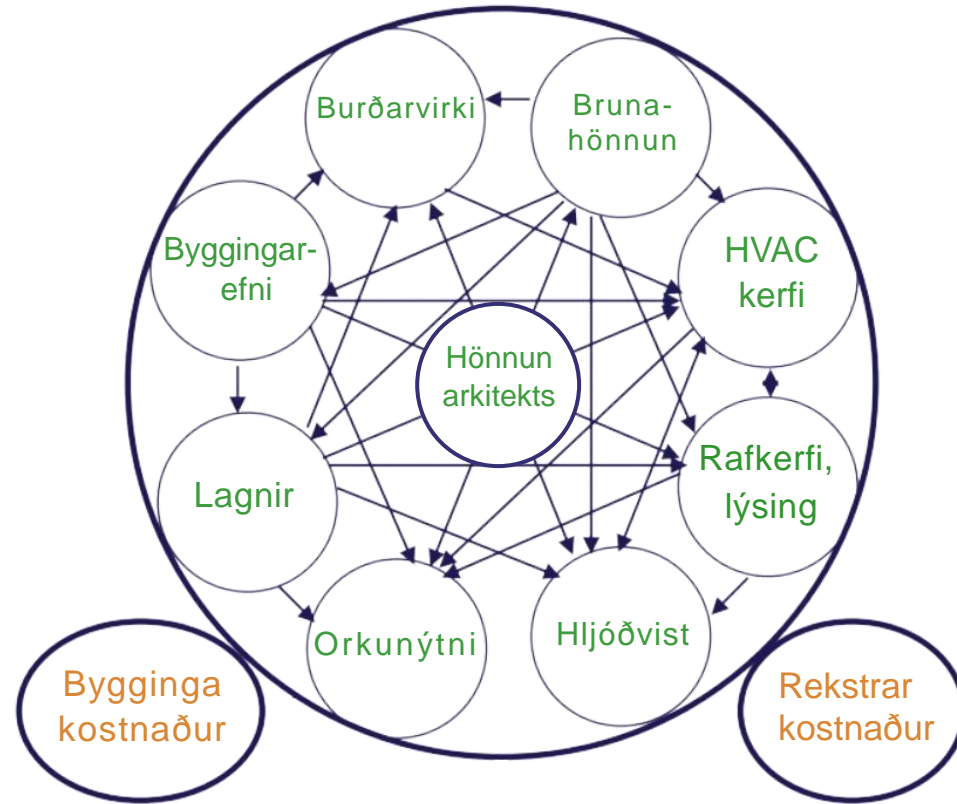
1. Draga úr orkupörf bygginga

Sjálfbærasta orkan er spöruð orka

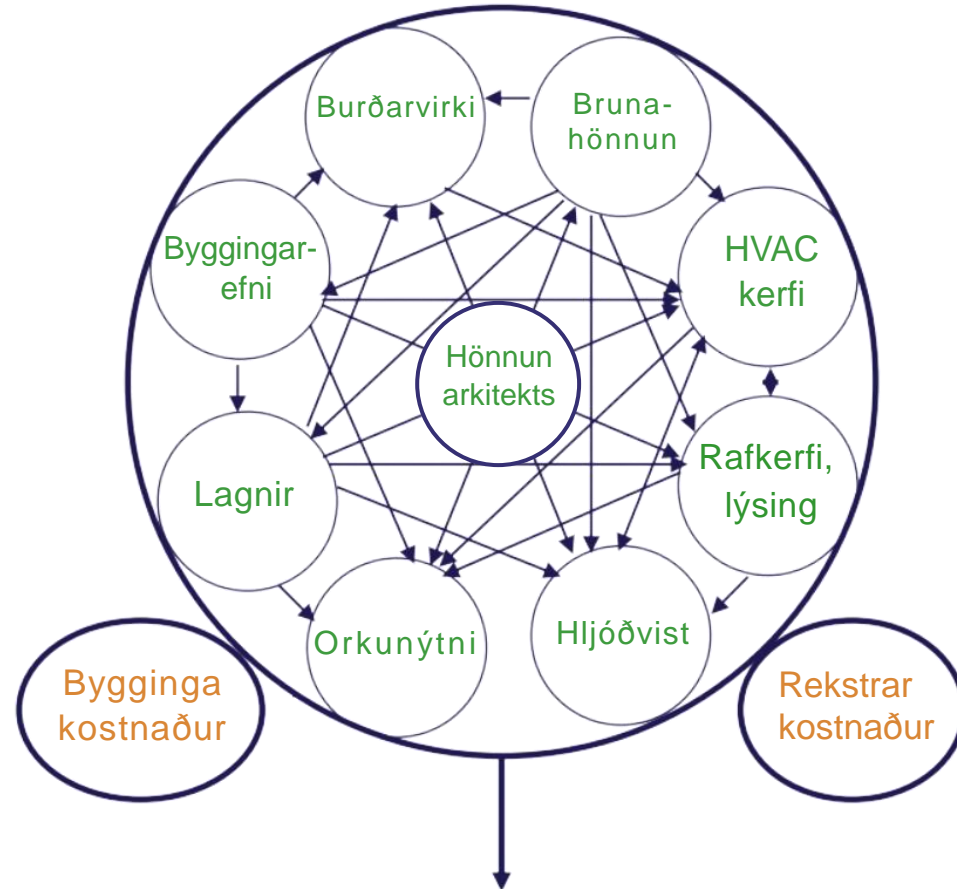
The most sustainable energy is saved energy

Hönnunarferli

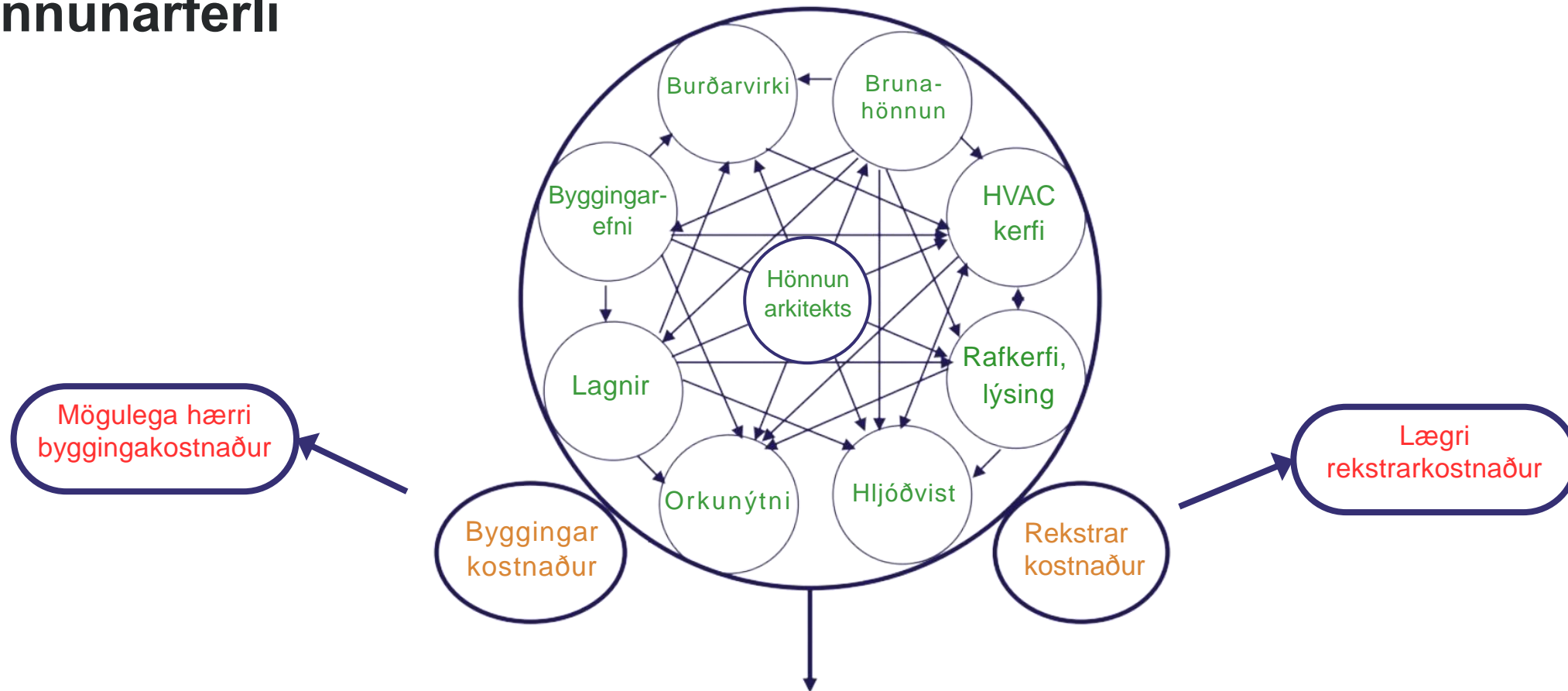
Hönnunarferli

Orkunýtni og innivist þarf að vera hluti af ferlinu frá upphafi svo að besta árangrinum sé náð yfir líftíma byggingarinnar

Hönnunarferli

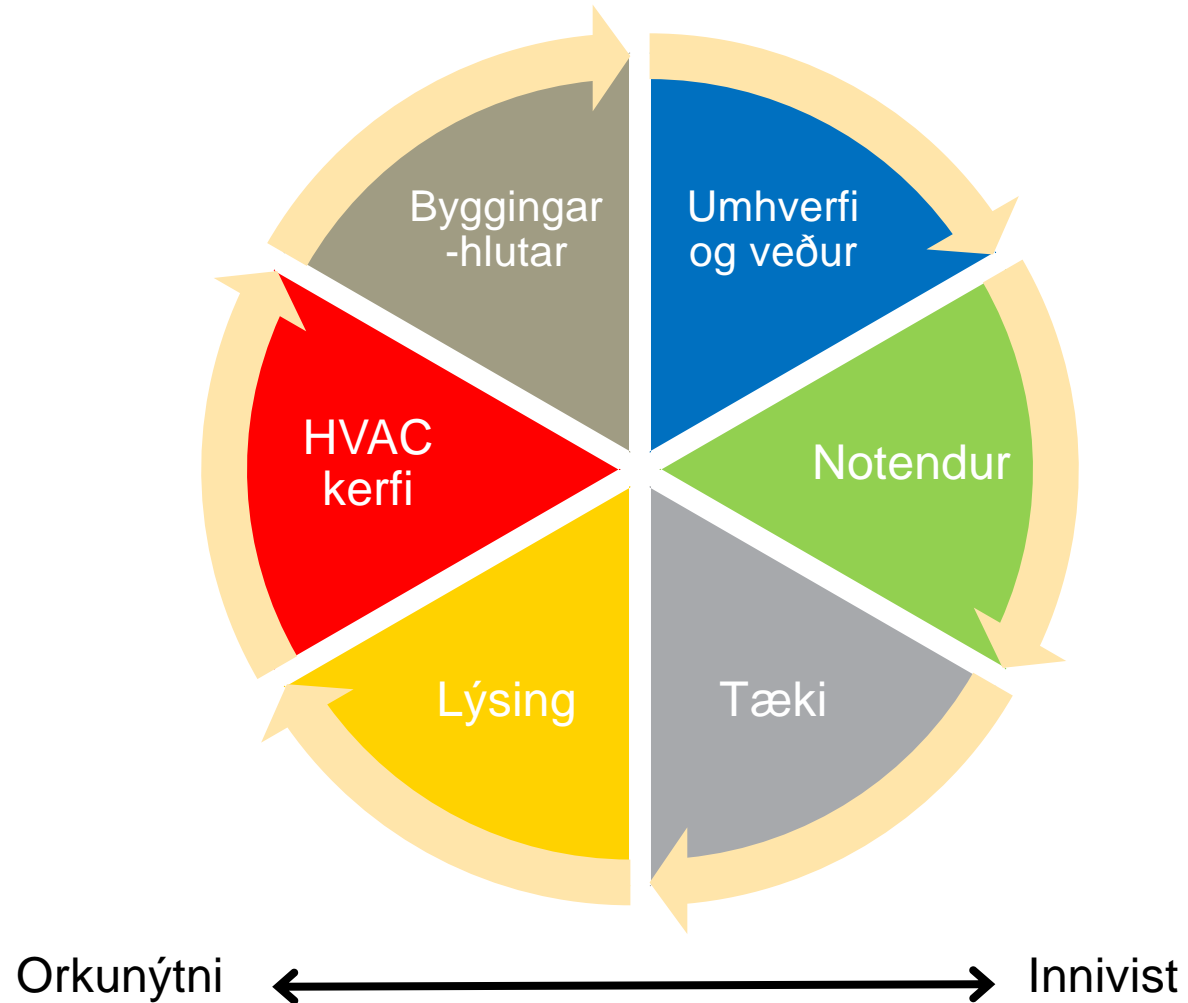

Orkunýtni og innivist þarf að vera hluti af ferlinu frá upphafi svo að besta árangrinum sé náð yfir líftíma byggingarinnar

Orkunýting bygginga

Dýnamískt samspil margra þátta

Innivist

Heilsa og vellíðan notenda

1. Loftgæði og loftræsting

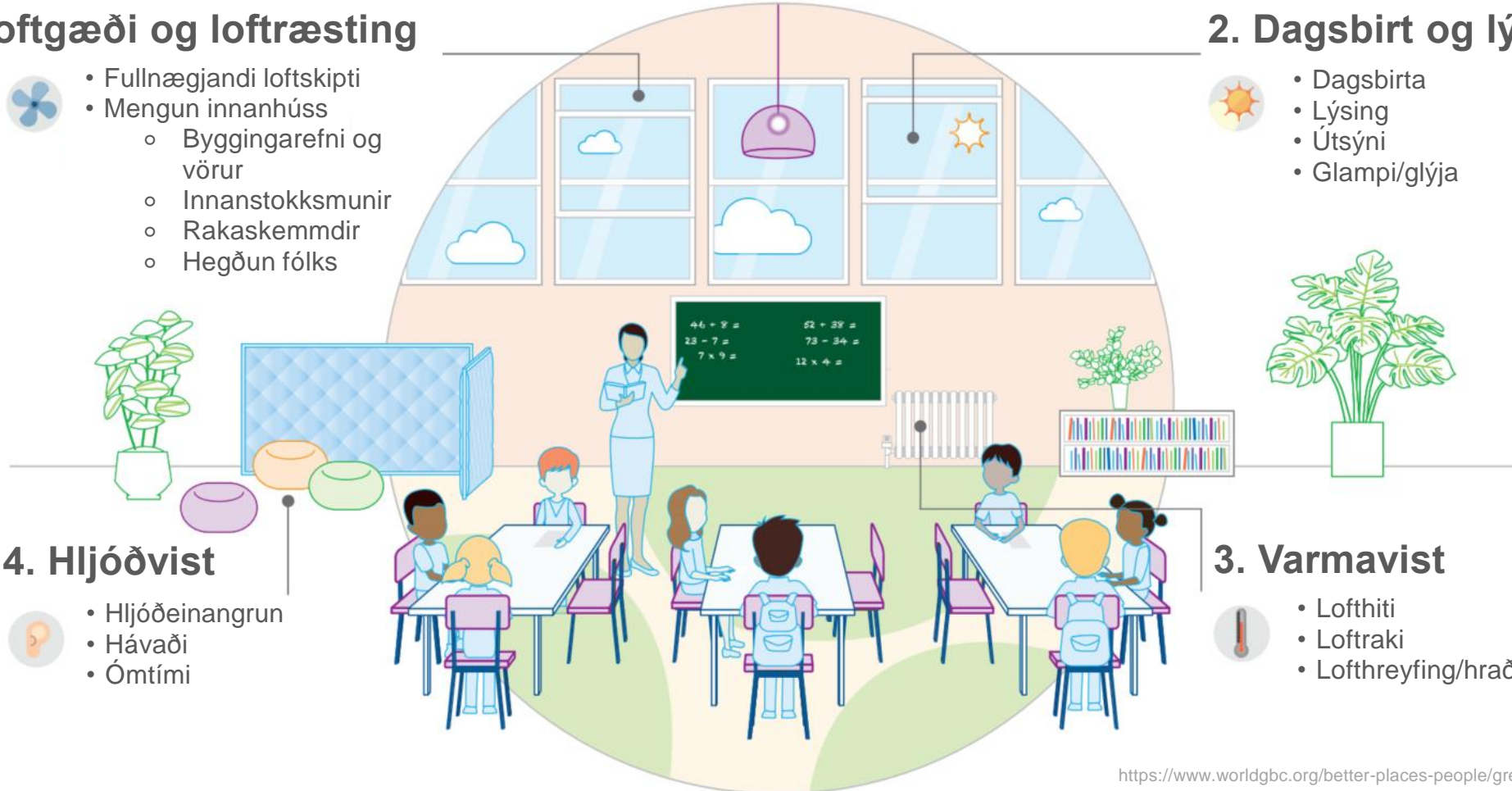

- Fullnægjandi loftskipti
- Mengun innanhúss
  - Byggingarefni og vörur
  - Innanstokksmunir
  - Rakaskemmdir
  - Hegðun fólks

2. Dagsbirt og lýsing

- Dagsbirta
- Lýsing
- Útsýni
- Glampi/glýja

4. Hljóðvist

- Hljóðeinangrun
- Hávaði
- Ómtími

3. Varmavist

- Lofthiti
- Loftraki
- Lofthreyfing/hraði

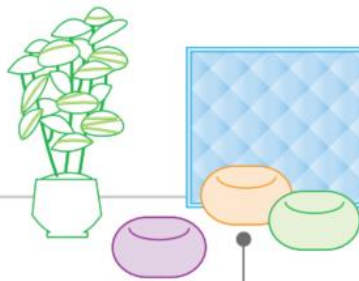
Innivist

Heilsa og vellíðan notenda

1. Loftgæði og loftræsting

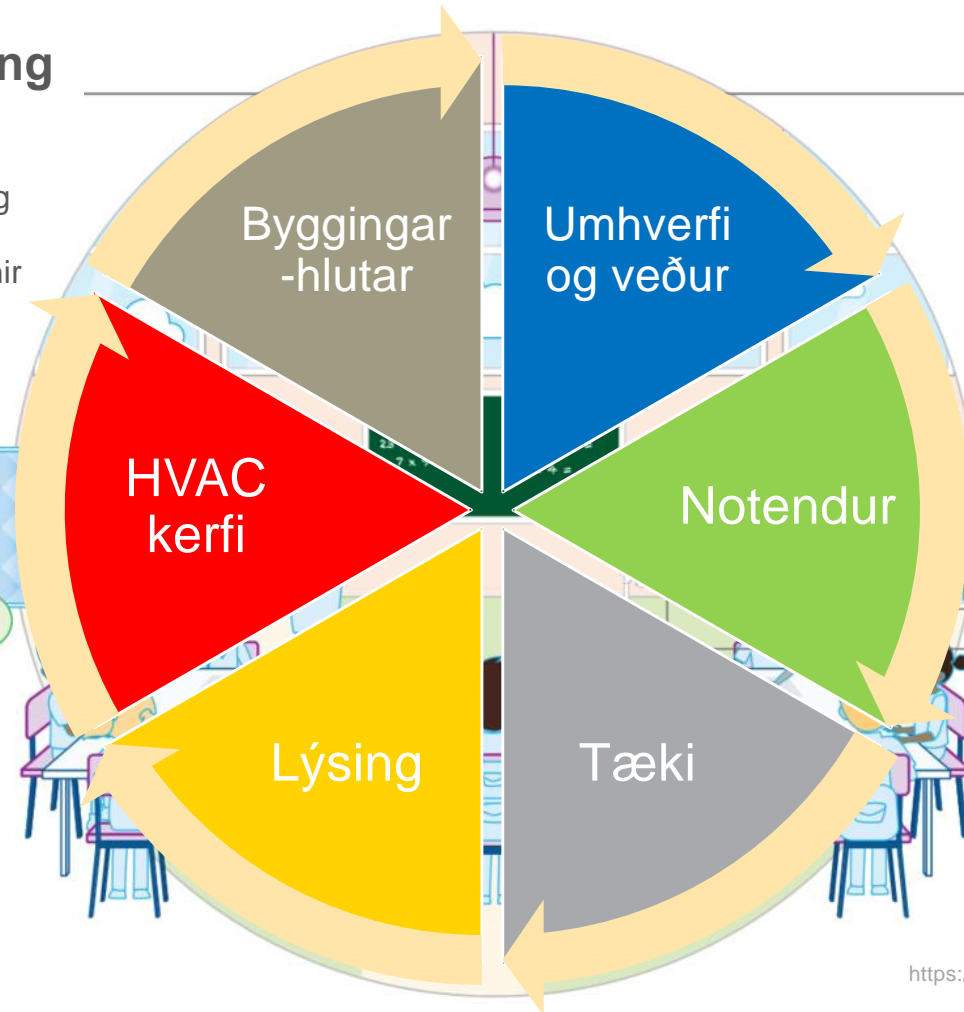
- Fullnægjandi loftskipti
- Mengun innanhúss
  - Byggingarefni og vörur
  - Innanstokksmunir
  - Rakaskemmdir
  - Hegðun fólks

4. Hljóðvist

- Hljóðeinangrun
- Hávaði
- Ómtími

2. Dagsbirta og lýsing

- Dagsbirta
- Lýsing
- Útsýni
- Glampi/glýja

3. Varmavist

- Lofthiti
- Loftraki
- Lofthreyfing/hraði

Dýnamískur hermihugbúnaður fyrir orkuútreikninga og mat á innivist

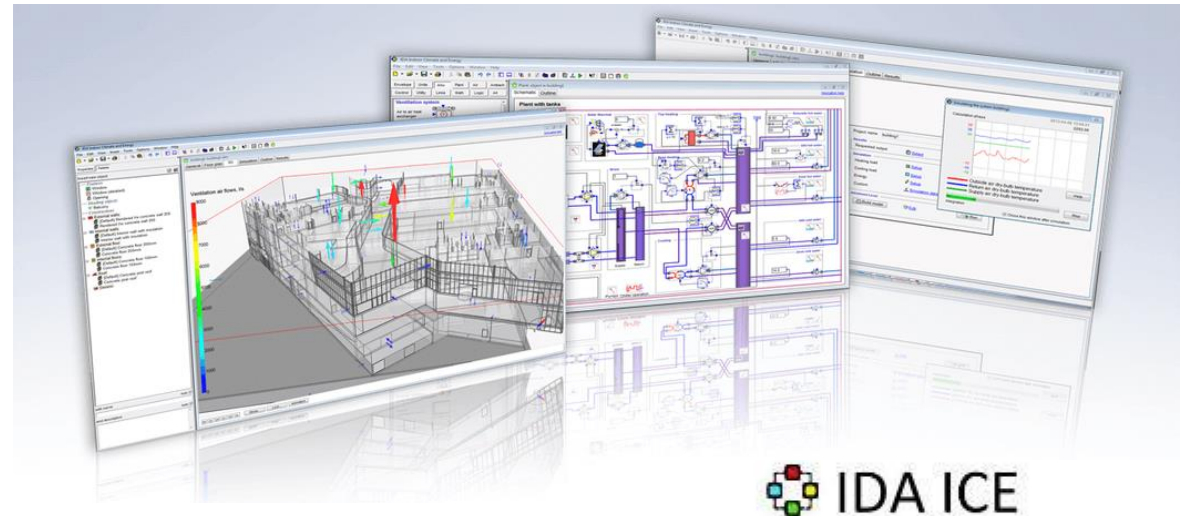

Aðferðarfræði

Dýnamískur hermihugbúnaður fyrir orkuútreikninga og mat á innivist

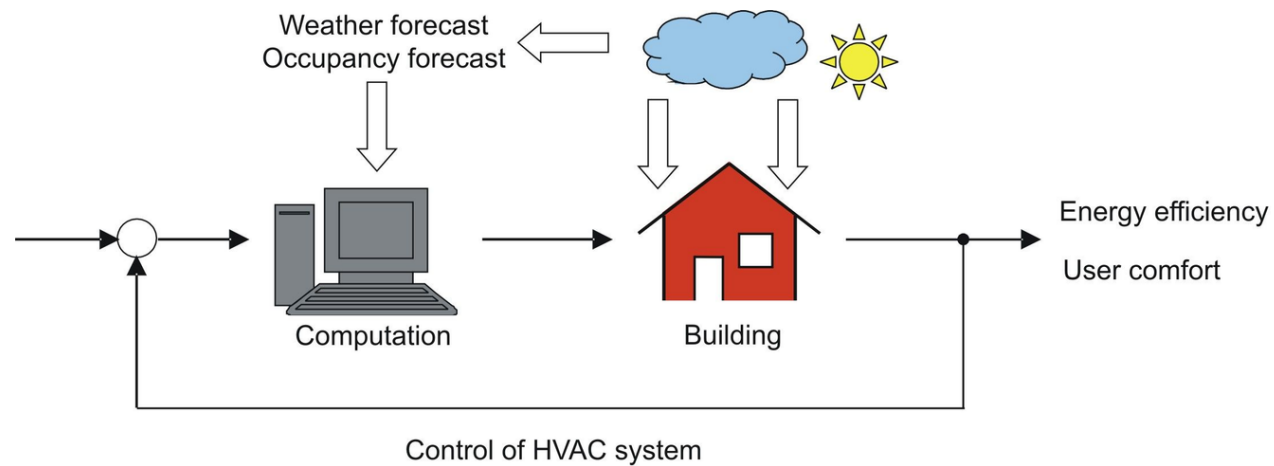
Hermihugbúnaður er hagkvæm leið til að meta aðstæður og frammistöðu bygginga með tilliti til orkunotkunar, hitakerfa, lagna- og loftræstikerfa og innivistar þátta.

- Við hönnun nýbygginga
- Við endurbætur á eldri byggingum
- Til að bæta rekstur bygginga

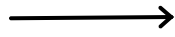
Hvað er hermun ?

- Hermun er aðferð þar sem líkan af byggingu og kerfum er sett upp út frá núverandi aðstæðum/hönnun og frammistöðu
- Hermilíkonin veita mikinn stuðning við samanburð á mögulegum lausnum svo að markvissar og fullgildar ákvarðanir séu teknar, með það markmið að bæta hönnun og frammistöðu á hagkvæman hátt.
- Með því er stuðlað að hagkvæmustu og bestu fjárfestingunni sem skilar hámarks orkunýtingu og góðri innivist.

Vinnuferlið

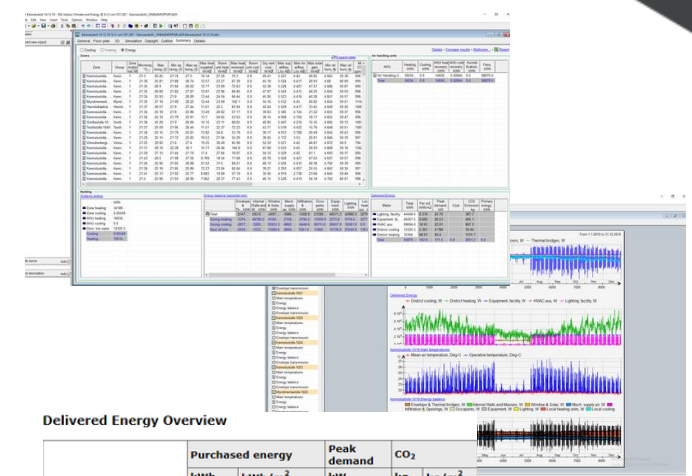
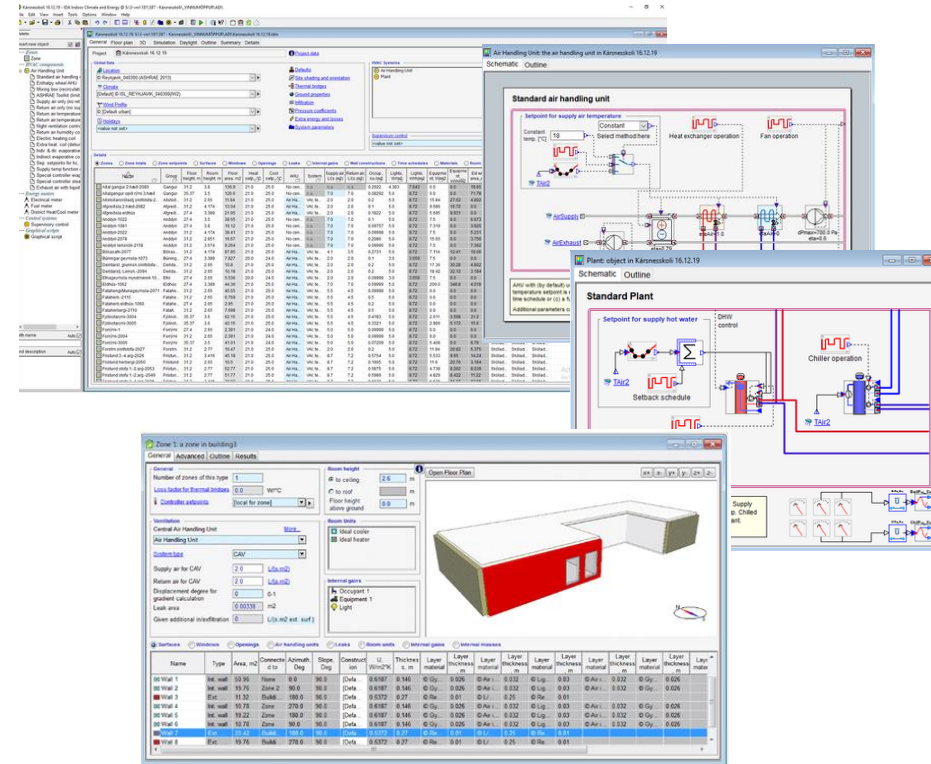
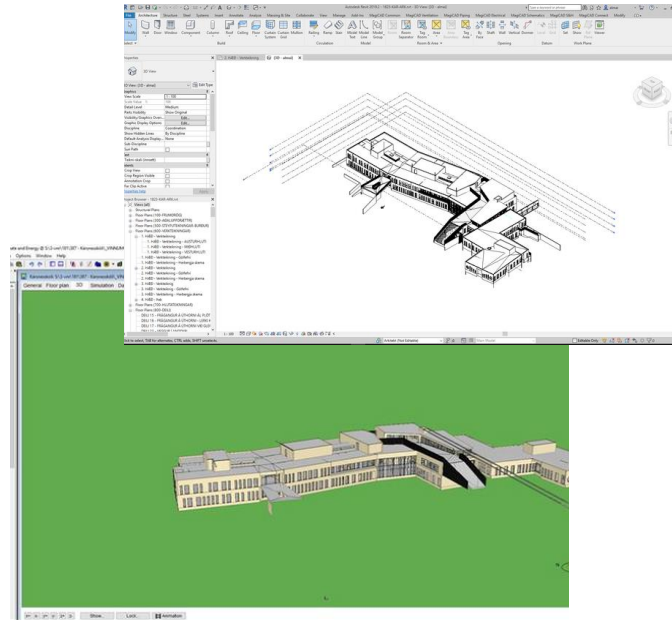
BIM Módel
• IFC módel

Forsendur:
HVAC kerfi, byggingarhlutar, notendur, tæki,
veðurgögn ofl.

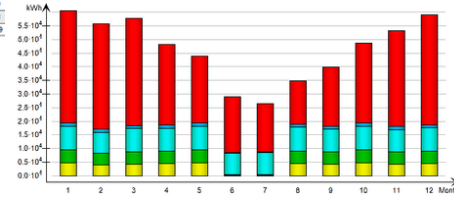
Niðurstöður
hermunar

Delivered Energy Overview

	Purchased energy		Peak demand		CO ₂	
	kWh	kWh/m ²	kW	kg	kg/m ²	
Lighting, facility	44568	8.3	24.76	388	0.1	
Equipment, facility	44568	8.3	25.53	405	0.1	
HVAC aux	95694	18.6	23.01	367	0.2	
Total, Facility electric	190820	35.6		1660	0.3	
District cooling	12326	2.3				
District heating	323444	64.2				
Total, Facility district	365970	68.3				
Total	556800	103.9				

Monthly Purchased/Sold Energy

Forsendur

VEÐURFAR

- Heilsárs veðurfar
- ASHRAE
- Staðsetning: Reykjavík

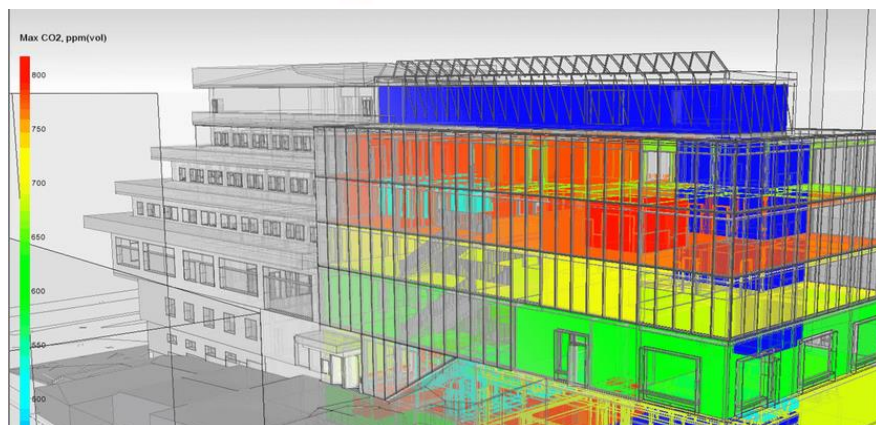
HITAKERFI

- Ofnakerfi / Gólfhitakerfi
- Hönnunargildi
- Næturstilling

LOFTRÆSING

- HVAC samstæður
- Innblástur/útsog (l/s)
- Varmaendurvinnsla
- Nýtni og SFP gildi

LÝSINGARKERFI

- Skv. lýsingarhönnun (W)
- Lux gildi (lág-/hámark)
- Hitaústreymi frá ljósum

LOFTÞÉTTLEIKI

BÚNAÐUR

- Borðtölvur
- Orkunotkun & hitagjöf

ÁÆTLUÐ NOTKUN

- Tímaáætlanir notenda
- Rauðir- & frídagar
- Fjöldi notenda í hverju rými

Orkurammi

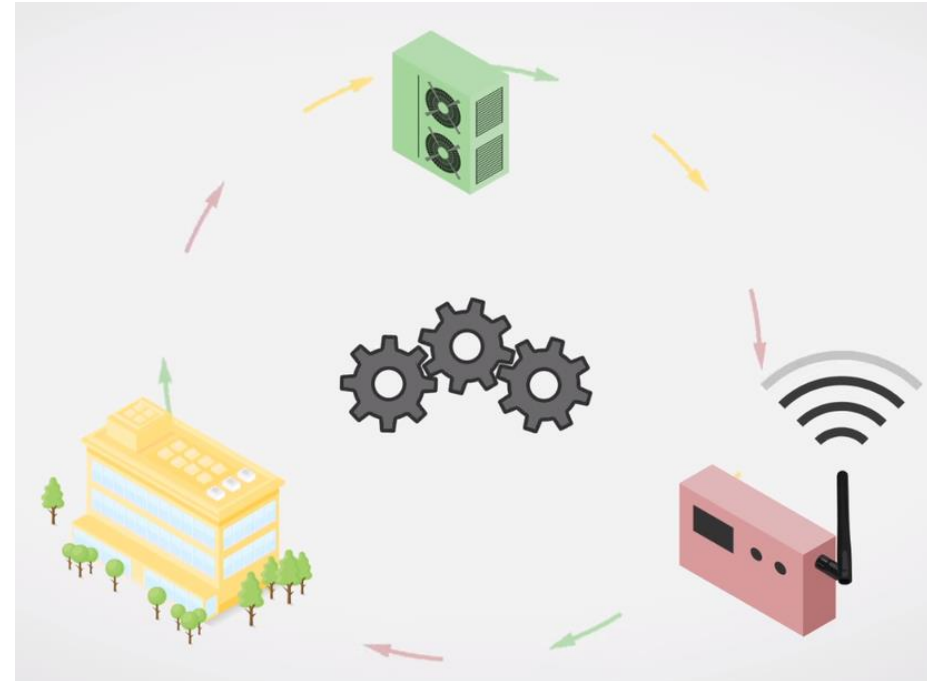
- U-gildi byggingahluta
- Kuldabryr
- Gluggar skv. tækniþöðum

NEYSLA Á VATNI

Af hverju hermum við ?

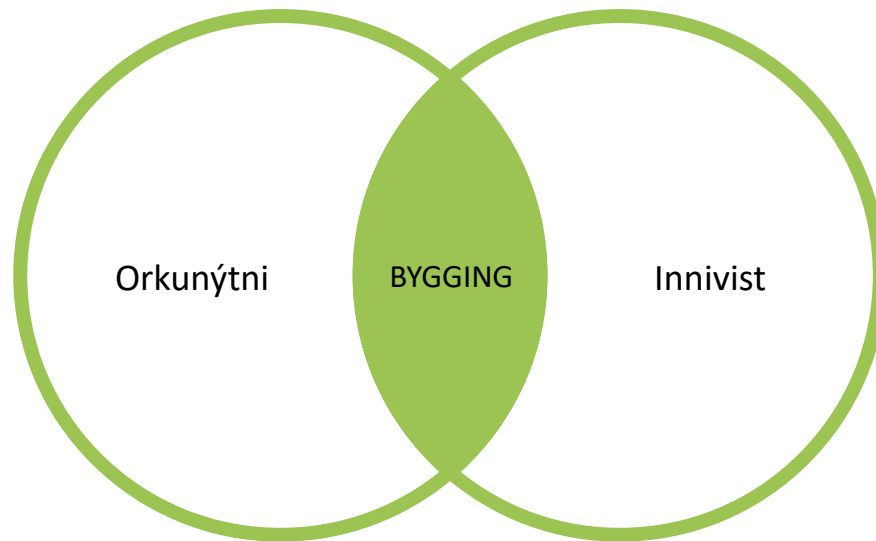
- Orkuútreikningar fyrir byggingar
  - bæta orkunýtni
  - bera saman hönnunarlausnir
- Varma- og kælipörf við hönnun á lagna- og loftræstikerfum
- Leggja mat á loftgæði og varmaþægindi
- Dagsbirtu útreikningar ofl.

Sjálfbærasta orkan er spöruð orka

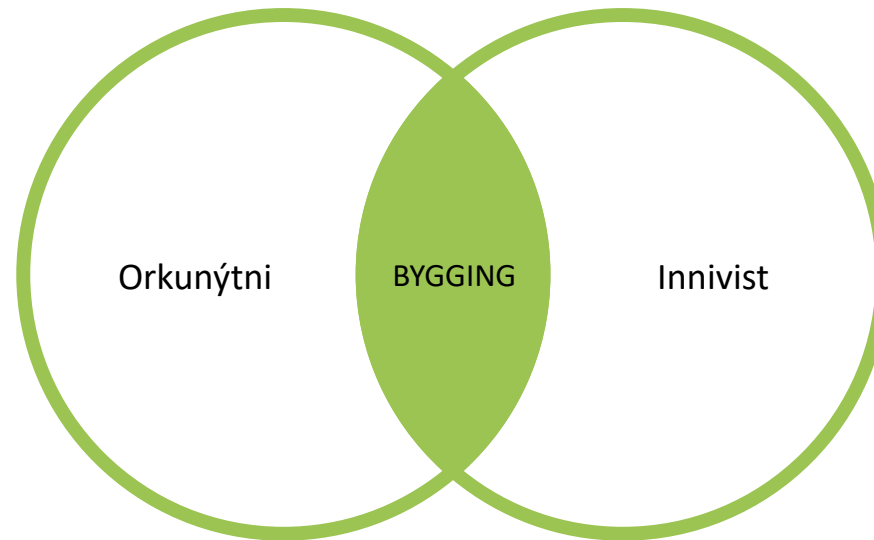
Sjálfbærasta orkan er spöruð orka

Gleymum ekki núverandi byggingamassanum og möguleikunum á endurbótum með sjálfbærni, orkunýtingu og innivist í huga

Alls er birt flatarmál bygginga á Íslandi um 38.000.000 m² og nýbyggingar eru um 565.000 m² á ári.*

* Byggjum grænni framtíð, Vegvísir að vistvænni mannvirkjagerð 2030 I.hluti

Takk fyrir

Alma Dagbjört Ívarsdóttir

Fagstjóri Bættra bygginga

almai@mannvit.is

MANNVIT